

70801683-3	15/11/2019	עולם קטן	עמוד 7	2/2	14.73x37.52
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

שטחים בבעלות המדינה. עם סיום המנדט ויציאת הבריטים נמשכה העבודה על הסדרת המקרקעין בידי ישראל בתחומי ישראל הקטנה, ובידי הירדנים ביהודה ושומרון. הירדנים המשיכו למפות ולסמן עד למלחמת ששת הימים שבה שחררה ישראל את אזווי יו"ש. בנקודת הזמן היא הירדנים הגיעו להסדרה של 30% משטחי יו"ש בלבד. במילים אחרות: 70% משטחי יו"ש עדיין אינם מחולקים לגושים וחלקות ואין קביעה מדינית מקובלת בנוגע למעמדם ולשאלה אם מדובר בבעלות פרטית או באדמות מדינה.

ישי חמו, רכז הפעילות של תנועת "רגבים", מסביר כי מדובר בוואקום שהרשות הפלשתינית מזהה ונכנסת אליו, במסגרת מאמצים נוספים שלה להשתלטות על שטחים לקראת הקמת מדינה פלשתינית ויצירת היסטוריה ונרטיב לאומי שיתמכו בכך.

"מיד לאחר מלחמת ששת הימים הוציאה ישראל צו האומר כי השהייה של הכוחות הישראליים בשטחי יו"ש היא זמנית", מסביר חמו. "הגישה הזאת כמובן יתרה מבחינה הגיונית את המשך התהליך היקר והסבוכ של הסדרת מקרקעין ביהודה ושומרון. זאת הייתה החלטה הגיונית מצד אחד, שהרי הסדרת מקרקעין היא הליך שלרוב מקודם בידי גורם מדינתי קבוע. מצד שני, אנחנו רואים שגם הבריטים שידעו שהם יהיו בשטח באופן זמני בלבד לתקופת המנדט, וגם הירדנים שנכנסו לאחר מכן לשטח ללא הסכמה בינלאומית חוקית, עמסו על עצמם את ההליך הזה. הוויתור של ישראל יצר ואקום שלתוכו נכנסה הרשות הפלשתינית וזימים כמו סבעאווי. עומדות קרקעות שכביכול אין להן אבא ואימא, וזה מתכון קלאסי שבו כל דאלים גבר.

"סבעאווי מבין שהדרך שלו יעילה הרבה יותר מכל פעולת טרור או פיגוע: התרחבות, חניקת היישובים היהודיים באמצעות טבעות חנק פלשתיניות ושבירת הרצף בין היישובים תוך מניעת אפשרות ליצור גושי התיישבות - זהו מפעל ההתנחלות שלהם".

"בעשרות השנים שחלפו מ-67' לא היה לוואקום הזה משמעות", ממשיך חמו, "אבל בערך מ-2014 מבינים ברשות הפלשתינית שבהעדר כל תיעוד קודם, יש פה הזדמנות פז לשכתב את ההיסטוריה, ליצור עובדות בשטח ולהפוך ליחידים שיקבעו מה מעמד הקרקעות. לפני חמש שנים הקימה הרשות את רשות המקרקעין שלה ומאז היא מתחילה להסדיר ולרשום ככל העולה על רוחה. אז לכאורה הרישום הוא נטול משמעות וסמכות, מה גם שההליך שהם נוקטים רחוק מלעמוד בסטנדרטים המקובלים. מצד שני, בהיעדר כל תיעוד מסודר אחר, לא הזוי בכלל שאפילו בית משפט ישראלי יקבל את הרישומים הללו כחוקיים. במקום שבו איש אינו עושה שום צעד, הניסיון מלמד שמי שקובע עובדות בשטח, הן אלה שתתקבלנה בסוף כמובנות מאליהן. הסכנה היא שאם בעתיד תתגלע מחלוקת בנוגע לשטחים הללו, הרישום בטאבו הפלשתיני יהפוך לאסמכתה קבילה בהיעדר כל אסמכתה אחרת. זה אולי נשמע הזוי, אבל מבחינה משפטית זה הנייר הכי קרוב להיות רציני".

מה הפתרון למצב?

"הפתרון הוא כמובן החלטה מדינית על יציאה להסדר קרקעות ביו"ש. זו החלטה שתגיע רק כפועל יוצא של החלטה מקדימה על סיפוח או החלת החוק הישראלי ביו"ש. במילים אחרות: המפתח נמצא בידי של ראש הממשלה. במציאות הפוליטית הנוכחית, שבה עוד אין ממשלה וזאתו של ראש הממשלה הבא טרם ידועה, אין משמעות לדיון הזה. עם זאת, מדובר בנושא שחייבים לתת עליו את הדעת מהרגע שבו הפלשתינים החליטו ליזום, ולהיכנס לוואקום".

אחרי 53 שנים, נראה לך שיש סיכוי שבממשלה ילכו למהלך כזה?

"אין ספק שההעדפה להתעלם מהסטטוס הלא ברור של הקרקעות ביו"ש הייתה טעות קריטית של כל ממשלות ישראל. מצד שני, גם הקונספציה השלטת שלפיה זה רק עניין של זמן עד שישראל תצא מי"ש השתנתה. קמה פה התיישבות. ישנם צרכים ביטחוניים שאי אפשר לתת להם מענה ללא הישארות בשטח. דווקא משום כך אני אופטימי. גם אם לא יהיה סיפוח מחר בבוקר, לעצם ההכרזה שאנחנו ביו"ש על מנת להישאר יש משמעות. כך קרה בנושא ההכרזה בירושלים וכך קרה עם חוק הגולן. האמריקנים אמנם הכירו רק בשנה האחרונה, אך התהליך החל עשרות שנים לפני כן. כרגע העבודה העיקרית היא להציף את הנושא שוב ושוב כדי לגרום למקבלי החלטות אצלנו לומר דברים ברורים.

"נהוג לחשוב שמדינת ישראל קמה ב-1948, אך זה לא נכון. מדינת ישראל קמה ב-1897, בקונגרס הציוני הראשון בבאזל. שם הרצל ייסד את מדינת היהודים. אני מאמין שכך גם יקרה בעניין הזה".

3 Choose your Added Service

100m² Model Homes

Landscaping Package

פעולת טרור או פיגוע: התרחבות, חניקת היישובים היהודיים באמצעות טבעות חנק פלשתיניות ושבירת הרצף בין היישובים תוך מניעת אפשרות ליצור גושי התיישבות - זהו מפעל ההתנחלות שלהם".

"חאלד סבעאווי הוא הארכיטקט של סלאם פיאר, מי שהיה ראש הממשלה הפלשתיני וכתב את 'תוכנית השורשים הפלשתינית' המדברת על חיבור הכפרים הפלשתיניים באמצעות תשתיות, בנייה ושטחים חקלאיים. כך קובעים עובדות ויוצרים רצף טריטוריאלי. בין היישוב מגדלים שממזרח לצומת תפוח ליישוב אש קודש שליד שילה מפריד קילומטר וחצי שאפשר היה לסלול אותו וליצור רצף. זה לא נעשה ושני היישובים נותרו מבודדים. הפלשתינים זיהו את המצב וכעת הם בונים בטירוף בדיוק בתא השטח הזה. הם יכלו לבנות באותה מידה במקומות קרובים בהרבה ליישובים שלהם, אבל הבחירה לא הייתה מקרית. הם עושים את כל זה בחסות החוק שהרי מדובר בשטח B, שבו לישראל אין יכולת אכיפה על חוקי בנייה של פלשתינים. המון נורות אדומות היו אמורות להידלק, אבל משום מה למעלה עדיין מתעלמים".

זמן להחלטה עקרונית

הרקע לאזלת היד המתוארת לא נמצא בהסכם אוסלו, אלא בעובדה שעד היום מדינת ישראל לא ערכה תהליך מסודר של הסדר מקרקעין ביו"ש, תהליך שמטרתו לבצע חלוקה לשטחים וחלקות ולקבוע את הבעלות על כל אחת מהן. הסדר מקרקעין הוא תהליך ארוך, סבוך ויקר שמנסה להתחקות למצוא רישומים המוכיחים מי היו הבעלים על הקרקע. העות'מאנים ששלטו במרחב הזה עד למלחמת העולם הראשונה קבעו כללים פרימיטיביים מאוד בנוגע לשאלת הגבולות בין חלקות ובעלות על הקרקע. לא פעם הסימונים היו סלעים ועצים, עצמים שמטבע הדברים עשויים להשתנות, מה שהופך אותם לבלתי קבילים בתקופה המודרנית.

לאחר מלחמת העולם הראשונה והחלת המנדט הבריטי על ארץ ישראל, החלו הבריטים בהליך מסודר של הסדרת מקרקעין בכל הארץ, ובכלל זה ביהודה ושומרון. כך החלו להירשם בצורה מסודרת חלקות ושטחים בבעלות פרטית וכן

בנקודת הזמן היא הירדנים הגיעו להסדרה של 30% משטחי יו"ש בלבד. במילים אחרות: 70% משטחי יו"ש עדיין אינם מחולקים לגושים וחלקות ואין קביעה מדינית מקובלת בנוגע למעמדם ולשאלה אם מדובר בבעלות פרטית או באדמות מדינה.

ישי חמו, רגבים: "גם הבריטים שידעו שהם יהיו בשטח באופן זמני בלבד לתקופת המנדט, וגם הירדנים שנכנסו לאחר מכן לשטח ללא הסכמה בינלאומית חוקית, עמסו על עצמם את ההליך הזה. הוויתור של ישראל יצר ואקום שלתוכו נכנסה הרשות הפלשתינית וזימים כמו סבעאווי"